

05.11.2021

Video interviul guvernatorului BNM, Octavian Armașu, acordat pentru agenția de presă AGERPRESS

sursa: [AGERPRESS](#) [1]

Banca Transilvania a fost primul investitor european care a venit în Republica Moldova atunci când a pornit programul cu Fondul Monetar Internațional și este important ca ea să poată să își conducă mai departe afacerile liberă și nestingherită și să poată să dezvolte Victoria Bank, a declarat, într-un interviu acordat AGERPRES, guvernatorul Băncii Naționale a Republicii Moldova (BNM), Octavian Armașu.

El a subliniat și că relațiile comerciale dintre România și Republica Moldova sunt în ascensiune și și-a exprimat speranța ca pe viitor să fie create condiții pentru o dezvoltare și mai bună a acestora, dar și pentru un flux reciproc de investitori.

Guvernatorul BNM a mai vorbit în interviu despre inflație, "un fenomen care dă probabil dureri de cap tuturor băncilor centrale", despre recentul acord încheiat cu FMI și despre măsurile luate de banca centrală, semnalând că sistemul bancar "a fost, practic, unicul sector care a susținut recuperarea economică post pandemică", în situația în care Republica Moldova nu a avut un Guvern.

AGERPPRES: Cum ați defini sistemul bancar actual al Republicii Moldova? Este necesară o reformă a acestuia?

Octavian Armașu: Sistemul bancar din Republica Moldova a trecut printr-un set de reforme profunde. Este vorba despre reformele care au fost implementate în cadrul unui program cu Fondul Monetar Internațional, care de fapt s-a finalizat în primăvara anului 2020. Acest program a fost axat pe transparentizarea sectorului bancar și guvernarea sectorului bancar. Urmare a acestor eforturi, în cadrul programului cu Fondul Monetar Internațional a fost făcut exercițiul de transparentizare a acționarilor, prin care au fost eliminați acționarii nepotriviți și neadecvați din sistem, au fost atrași investitori noi. Astăzi, noi avem circa 90 de procente din active bancare deținute de investitori europeni, investitori buni. Alt aspect care s-a făcut: s-a îmbunătățit guvernarea în bănci, cadrul de reglementare în băncile comerciale și astăzi noi avem în bănci o calitate mult mai înaltă a managementului.

Pe lângă asta, au fost făcute reforme și în Banca Centrală. Tot cadrul de reglementare al Băncii Centrale a fost îmbunătățit semnificativ, cu concursul experților de la Fondul Monetar Internațional. Astăzi, putem constata că guvernarea în Banca Centrală corespunde rigorilor și celor mai bune practici din băncile central-europene. Practic, avem aceeași abordare, același sistem de guvernare internă. Acestea toate, în complex, au avut ca rezultat un sistem bancar stabil, care este bine capitalizat, cu suficiente lichidități. Este bine supravegheat și noi vedem că el este rezilient. Sistemul bancar a făcut față tuturor provocărilor pe care le-am avut anul trecut, în perioada crizei pandemice și în perioada crizei economice create de această pandemie. Vreau să vă zic că sistemul bancar a fost, practic, unicul sector care a susținut recuperarea economică post pandemică, în situația în care nu am avut un Guvern, nu a fost un impuls fiscal suficient. Deci, băncile comerciale, împreună cu politicile monetare implementate de Banca Centrală, ne-au permis să ieșim (n.r. - din criză). Această reziliență vine ca rezultat al acestor reforme, vine ca rezultat al faptului că s-au acumulat suficiente rezerve în sistem ca să facă față șocurilor.

AGERPRES: Fără discuție, există o strânsă legătură între economia unei țări și politica bancară. Cât de slabă este economia Republicii Moldova și ce implicații are ea asupra sistemului bancar?

Octavian Armașu: Da, într-adevăr, merg mână în mână și sistemul bancar și economia Republicii Moldova. Noi observăm, în comparație cu țările din regiune, că poate avem indici destul de modești în ceea ce ține de PIB-ul pe cap de locuitori. Cauzele sunt multiple. Aici avem și productivitatea muncii, care lasă mult de dorit. În final, când analizăm în lanț toate cauzele, de ce suntem unde suntem, economia are nevoie de investiții, are nevoie de crearea de locurile de muncă, are nevoie de tehnologii noi, are nevoie de dezvoltarea unor ramuri noi cu valoare adăugată înaltă, cum, de exemplu, s-a întâmplat cu sectorul IT și altele. Sectoarele astea noi trebuie dezvoltate în economie. Din păcate, indicatorii în ceea ce ține de investițiile directe străine sunt destul de modești în ultimii ani. Iarși, dacă este să mergem să vedem care sunt cauzele... ține de climatul investițional și, în primul rând, probabil de problemele din justiție din Republica Moldova, și, sper eu, reforma anunțată de Guvern va aduce până la urmă efecte și pe această dimensiune. Sigur că sectorul bancar este și el strâns legat de procesele din economie. Atâta timp cât din economie nu vin proiecte interesante, proiecte noi de investiții, respectiv nici băncile nu au oportunități de a investi în astfel de proiecte. Deci, dacă este să vedem o evoluție a

portofoliilor de credite la bănci, observăm că este în creștere portofoliul de credite ipotecare, pentru procurarea locuințelor și creditelor de consum. Mai este o creștere și pe dimensiunea întreprinderilor mici și mijlocii, dar care este destul de modestă, după părerea mea, ceea ce vorbește încă o dată spre faptul că în economie nu se fac investiții, nu se vine cu proiecte noi. Sper foarte mult ca situația să se schimbe și să avem o turnură radicală în acest sens.

AGERPRES: Lipsa unei garanții din partea autorităților îngreunează atragerea de investiții străine?

Octavian Armașu: Nu cred că este problema unor garanții. E o problemă mai largă. Ține de climatul de afaceri din Republica Moldova și, când vorbim de climat de afaceri, aici ține nu doar de ceea ce fac autoritățile, ține și de calitatea forței de muncă și gradul de pregătire a forței de muncă. De aici vin și problemele de productivitatea muncii, disponibilitatea de resursă, riscurile de șocuri. Iată că noi acum avem șocuri ce țin de criza energetică. Aceștia sunt factori care influențează climatul investițional. Și, nu în ultimul rând, ce piață de desfacere are Moldova și ce acces la piețe de export are. Astea toate în cumul, pe lângă felul în care acționează autoritățile și interacționează cu business-ul, creează climatul investițional.

AGERPRES: Ați finalizat de curând negocierile privind încheierea unui nou acord cu Fondul Monetar Internațional. Cum s-au finalizat aceste negocieri?

Octavian Armașu: Negocierile s-au finalizat cu un acord cu Misiunea FMI. Acest acord trasează un parcurs de reforme pentru următorii trei ani, în cadrul unui program nou al Fondului Monetar Internațional. Fondul Monetar Internațional de data aceasta vine cu un program care are obiective care cu mult depășesc doar sectorul financiar, spre deosebire de programul precedent. Deci, acum programul FMI vine cu abordări ce țin de guvernanta ca atare, de instituțiile statului, funcționarea lor, reforma justiției, statul de drept, incluziunea financiară ... Mai multe și mai multe subiecte care, cred eu, să nimerească în vizorul autorităților și să fie făcut un set de reforme în fiecare dintre aceste domenii.

AGERPRES: Vorbim de o inflație majoră la nivel mondial. În ce măsură este pregătită Banca Națională a Republicii Moldova să intervină pentru a contracara acest fenomen?

Octavian Armașu: Foarte bună întrebare. E un fenomen care dă dureri de cap probabil tuturor băncilor centrale și toate băncile centrale sunt în dilema cum să acționeze în aceste condiții. Deci, noi ce vedem este că, în primul rând, această inflație este provocată de șocuri de ofertă, șocuri care vin din afară, șocuri provocate de creșterile de prețuri la sursele energetice în piața petrolieră, șocuri ce țin creșterea vertiginoasă a prețurilor la produsele alimentare pe piețe internaționale. Evident că acestea imediat se răsfrâng și asupra prețurilor din Republica Moldova. Sigur că prin politica monetară este foarte dificil să răspunzi nemijlocit la șocuri de ofertă. Nici nu este corect, dar noi trebuie să vedem în ce măsură aceste șocuri au efecte de runda a doua, când provoacă deja reacții în lanț și aici noi încercăm să venim cu anumite instrumente de politică monetară.

Totodată, noi, pe lângă faptul că avem șocuri de ofertă, mai vedem și o recuperare rapidă a cererii agregate, adică a economiei după criza pandemică. Ritmul este foarte rapid, în special în trimestrele III și IV ale anului curent, ceea ce, la rândul său, pune presiune mare pe inflație. Iată, aspectul acesta, prin politică monetară, încercăm să îl temperăm, dar dilema noastră este să nu oprim recuperarea economică post-pandemie. Este important să calibrăm bine deciziile noastre de politică monetară. De altfel, ultimele noastre decizii au fost spre majorarea ratei de bază, ceea ce constituie o înăsprire a politicii monetare, pentru a tempera puțin cererea agregată. Ultima noastră decizie a fost ceva mai deosebită, când am decis să nu majorăm ratele, cauza fiind contextul legat de criza gazelor, pentru că această criză deja are un impact mai important, nu doar propriu-zis pe inflație, pe tarife, dar și pe alte dimensiuni ale economiei naționale, inclusiv și capacitatea de recuperare și capacitatea de a menține creșterea economică pe următoarele trimestre. De aceea noi am făcut o pauză, ne-am oprit să vedem cum vor evolua lucrurile mai departe, se va reuși sau nu se va reuși semnarea unui contract cu Gazprom-ul... Din fericire s-a reușit. Oricum, vedem că prețurile la gaze vor fi mai mari, ele vor produce anumite efecte. Vom analiza efectele acestea și după aceea vom veni cu o nouă calibrare a politicii monetare. Asta este ceea ce putem noi face în condițiile de astăzi. Este o situație mai nouă, mai dificilă și ea nu este doar la noi, în Republica Moldova. Toate țările din regiune se confruntă practic cu aceeași problemă.

AGERPRES: Acest context vă permite să vă încadrați în rata anuală de inflație pe care v-ați propus-o?

Octavian Armașu: În precedentul nostru raport de inflație pe care l-am publicat în vara acestui an, deja am arătat că pe parcursul anului viitor noi vom avea o inflație mai mare decât limita coridorului de inflație. Acum, cu ultimele șocuri, probabil că inflația va fi și mai mare, dar cred că în zilele viitoare noi vom veni cu publicarea unui raport al inflației, în

care punctual vom informa publicul larg despre previziunile noastre privind situația economică din țară.

AGERPRES: Adică va fi o ajustare ...

Octavian Armașu: Da, noi aceste rapoarte asupra inflației le producem trimestrial în baza informațiilor actualizate, încorporând ultimele evenimente care s-au produs în economie și facem previziunile noastre privind evoluțiile inflaționiste din economie.

AGERPRES: Nu putem să nu ne referim la situația Victoria Bank, o bancă al cărei acționar este Banca Transilvania din România, și care are activele sub sechestru. Cum puteți reglementa problema?

Octavian Armașu: Noi urmărim cu atenție evoluția evenimentelor care au loc în jurul Victoria Bank. Situația la moment este stabilă, nu provoacă îngrijorări, dar noi sperăm cât mai curând posibil să fie depășită această situație, ca banca să poată să se dezvolte normal. Banca Transilvania a fost primul investitor european care venit în Republica Moldova atunci când a pornit programul cu Fondul Monetar Internațional. Dacă vreți, Banca Transilvania a spart gheața aici. După ei au venit și alții, dar ei au dat un exemplu de a susține acest parcurs de reforme în momentul cel mai dificil și eu cred că este important ca Banca Transilvania mai departe să poată să își conducă afacerile liberă și nestingherită în Republica Moldova și să poată să dezvolte Victoria Bank și acea bancă să deservească cetățenii din Republica Moldova.

AGERPRES: Cum vedeți relațiile comerciale dintre România și Republica Moldova și care sunt perspectivele de dezvoltare a colaborării dintre cele două state pe linie economică?

Octavian Armașu: Statistic vorbind, noi observăm că, de când a fost semnat Acordul de asociere și Acordul de liber schimb cu Uniunea Europeană, Uniunea Europeană a devenit principalul partener de comerț al Republicii Moldova. Mai mult de jumătate din exporturi și importuri vin din Uniunea Europeană. În cadrul Uniunii Europene, partenerul nostru principal este România, în virtutea faptului că are o piață destul de mare, dacă o comparăm cu potențialul Republicii Moldova, este în vecinătatea imediată, este ușor accesibilă, vorbim aceeași limbă, împărțim aceeași cultură. Deci este foarte lesne pentru agenții economici din Republica Moldova să își vândă produsele și serviciile pe piața românească. Eu văd că relațiile noastre comerciale sunt în ascendență și sper că pe viitor vor fi create condiții pentru o dezvoltare și mai bună a acestor relații comerciale, dar și pentru un flux reciproc de investitori.

AGERPRES: Ați vorbit mai devreme de o dezvoltare a creditării în zona imobiliară. Vă îngrijorează acest lucru?

Octavian Armașu: Nu. Pentru moment nu ne îngrijorează. Noi nu vedem că s-ar fi format o careva bulă. Creditarea merge într-un ritm destul de uniform. Vedem o creștere a prețurilor la imobile pe parcursul ultimilor doi ani, dar e probabil că ea este alimentată de alte fenomene, nu atât de creditare. Și creditarea alimentează cererea, dar au fost alte fenomene. Creșterea prețurilor cu 25-30%, așa observăm noi că au crescut prețurile, încă nu a ajuns la un nivel care să ne trezească îngrijorări, să zicem că este o bulă în piață care să ne creeze probleme pentru stabilitatea financiară.

AGERPRES: Aveți o estimare a creșterii PIB-ului în 2021 și eventual o estimare pentru anii următori?

Octavian Armașu: Au fost publicate mai multe scenarii de creștere economică pentru anul 2021. Am auzit și cifre de 7,5%, și 8%. Noi credem că vom avea o recuperare destul de semnificativă. Probabil că va fi chiar mai mult decât ceea ce s-a anunțat, dar depinde cum vor evolua în ultimele luni ale anului evenimentele ca urmare a șocurilor ce au fost create de criza gazelor și creșterea tarifelor la gaze.

AGERPRES: Legea miliardului și creșterea vârstei de pensionare vor pune presiune asupra datoriei publice?

Octavian Armașu: Legea miliardului este deja fapt împlinit. Este parte din datoria publică. Legea pensiilor, din câte înțeleg eu, vor fi și câteva măsuri compensatorii în care probabil va fi asigurat un cadru stabil pentru datoria publică. Cel puțin eu nu am participat la negocieri cu Fondul Monetar Internațional pe acest compartiment, dar, odată ce s-a ajuns la un acord cu Fondul, inclusiv și prin misiunea asta, înseamnă că s-a găsit o soluție care asigură o stabilitate durabilă.

